ISSN 2078-6794. Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2026. Вип. 29. С. 153–161
Visnyk of the Lviv University. Series Art Studies. Issue 29. P. 153–161

УДК [784.1+784.9]:615.851.82
DOI: http://dx.doi.org/10.30970/vas.29.2026.153-161

ЗНАЧЕННЯ СПІВУ І ХОРОВИХ ПРАКТИК У ВІДНОВЛЕННІ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

Андрій ФРАНКІВ

ORCID: https://orcid.org/0009-0002-1678-3591
Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра музикознавства та хорового диригування,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: andriifrankiv@gmail.com

Проаналізовано способи, якими є різноманітні культурно-мистецькі процеси, зокрема, спільна пісня, виконана хором, що бережуть та відновлюють ментальне здоров' я нації. У науковій зарубіжній та вітчизняній літературі ці чинники позиціонуються як гедоністичні, евристичні, сугестивні функції мистецтва. Гедоністична функція (функція насолоди) у сфері мистецтва несе естетичну насолоду, яка відображається у поєднанні прекрасного зі змістовним, несе радість і духовне натхнення. Пізнавально-евристична функція мистецтва допомагає пізнати, зрозуміти минуле, відкриває нове у знаних речах, у звичайному – незвичайне. Сугестивна функція, або функція навіювання через мистецькі твори занурює слухача чи глядача у його власний внутрішній світ, будить спогад про дитячі роки, родину. Позитивний вплив мистецтва, пісні зокрема, які допомагали зберегти цілісним ментальний, психологічний стан людини, зауважили ще в античні часи.

Серед найближчих українцям мистецтв, які дбайливо відновлюють духовний, ментальний стан, є, безперечно, спів. Особливо спів хоровий, який додає почуття спільноти, єдності, а також моральних сил долати психологічну напругу та емоційні труднощі. Роль хорового мистецтва у часи російсько-української війни в соціокультурному просторі сучасної України безперечна. Пісня підтримує бойову стійкість нації, інформує іноземців про українські політичні та військові проблеми на зовнішній арені. Розглянуто, як пісня, спів, хорове мистецтво сприяють ментальному відновленню здоров'я українців через свою природо- і культуровідповідність. Сьогодні українська пісня стала вагомим чинником національної підтримки і трансформації політичної модерної нації. Висвітлено потенціал хорового мистецтва як складової системи арт-терапевтичних практик.

Ключові слова: культура, хорове мистецтво, ментальне здоров'я, аудіовізуальна комунікація.

"Очі керують людиною у світі,
а слух вводить світ у людину"
Лоренц Окен

Постановка проблеми. У складних життєвих ситуаціях людини, країни, держави великою потужною силою для підтримки національного духу є

© Франків Андрій, 2026

мистецтво та культура. 13 травня 2025 р. у мирному Бремені відбулася конференція "Психічне здоров'я – мистецтво та культура у сприянні здоров'ю та профілактиці", організована Земельною асоціацією охорони здоров'я та Академією соціальної медицини Нижньої Саксонії та Бремена. Розглянуто питання: яку роль мистецтво та культура можуть відігравати у зміцненні та профілактиці здоров'я? Що спільного між арт-терапією, культурною освітою та зміцненням здоров'я? [8]. Якщо ці теми науковці порушують у мирному Бремені, то уявімо, як актуально звучить тема арт-терапії у сучасній воєнній Україні.

Найбільш актуальним мистецтвом в Україні у кризові часи залишається хорове виконання народних, патріотичних, авторських пісень, гімну України. Пісня під час війни лунає всюди: нова, ревіталізована, ребрендована. Нове дихання отримали українські пісні з минулого століття, часів Першої світової війни, Визвольних змагань, стрілецькі, армії УНР. У молодих виконавців по-новому зазвучали романтичні пісні 70-80-х років ХХ ст. Спів став близьким і надихаючим, а хорове виконання завжди об'єднувало, гуртувало націю, виділяло національну ідентичність, гартувало мову. Українська пісня сьогодні виконує найголовніші функції мистецтва: національно-виховну, патріотичну, комунікативну, евристичну, гедоністичну, сугестивну, відновлювальну. Хорове мистецтво ідентичне культурній акції, що підносить ментальний дух нації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ментально відновлювальну роль пісні музичного театрального мистецтва зауважили ще в античні часи, як і його емоційне, піднесене значення для людської екзистенції. З давніх часів зауважили позитивний вплив пісні, театру, вистав на ментальний стан здоров'я народу.

У науковому світі до значення пісенної культури зверталися ще з часів Аристотеля, який у своїй "Поетиці" характеризував хорові пісні, пов'язані із вшануванням бога Діоніса, що асоціювалися зі святом, емоційним злетом, радістю [2]. У звичному уявленні давніх греків хор довгий час залишався суттєвою складовою трагедій, які супроводжували святкуванням релігійних обрядів. З часом пісні стають самостійним явищем, виокремлюючись з відомих трагедій, трагікомедій, і постають як окремі хорові твори. Аристотель характеризував хор як діючу живу особу, яка подавала трагедію як діалог і дію, у теорії співу філософ аналізував у хорових піснях дифірамби на честь бога Діоніса. Філософ робить висновки, що, виконуючи хорові пісні, кожен актор повинен звучати і діяти спільно, адже він репрезентує частину цілого, лише у такій єдності настане цілісна спільна взаємодія. Хор є глядачем у виставі й містком між акторами та глядачами. Театрально-музична практика античної традиції є простором для дій хористів. Хор здатний вільно рухатися між певними рівнями комунікації: одночасно бути учасником драматичної дії та спостерігачем, який дає коментарі [2]. Велику роль Аристотель відводив також творчим поетам-геніям, які прагнули створити поезію високого мистецтва. Адже певна хиба поета могла би мати негативні наслідки для цілого хору [2].

Евріпід також виокремлював органічну єдність членів хору, вплив пісень на емоційність слухачів, Софокл розглядав хор як мистецьке наповнення Людини.

Ще лікар і філософ Корнеліус Агріппа (1486–1535) досліджував світлий вплив музики на людину, особливо співу. Він переконався, що спів і формуючі сили пісень впливають гармонійно на душу. В часи бароко (1580–1750) теж простежували вплив і значущість подій музичного мистецтва на просвітлення душі. В. Гарвей вважав, що тренування тіла і душі впливає на рух крові [4, с. 16].

Мистецтво і культура належать до сфери духовного життя, центру антропософічного напряму. Культуру, наповнену емоцією, позитивом, радістю, оптимізмом і вірою у щасливий завтрашній день, екзистенційними переживаннями у музиці Фрідріха Ніцше класифікували як діонісійську.

Аннемарія Коглєр у праці "Театральна терапія у соціопсихіатричних напрямках" ретельно розглядає терапевтичну роль мистецтва, культури, співу і театру. А. Коглєр наголошує, що з античних часів театр, музику, пісню використовували як терапевтичну практику [4].

Марія Куберг у своїй праці "Хор і теорія" пише, що громада репрезентує себе саме через культуру, театр, хор [5]. Мистецтво, що є між Людиною і Богом, уявним світом і реальністю, порушує актуальні для громадськості питання. Культура і мистецтво посідають важливе місце у соціопсихологічних напрямах. Мистецтво є практикою, метою якої є емоційна насолода і мистецький післясмак [1]. Сюди належить практикуюча театральна та пісенна терапія. Театр і пісня дають великі можливості щодо психологічної взаємодії. Г. Гайстер визначає хор як музичні збори народу, згадуючи педагогічну концепцію Песталоцці та Нігелі, яка зображала хор як мистецький символ, як модель демократії.

Незважаючи на низку праць і спостережень щодо відновлювальної ролі мистецтва у ментальному здоров'ї людини, народу, нації, лише з XX ст. музичні, театральні та мистецькі практики стали надбанням не тільки мистецької сфери, а й психологічної. Науковці серйозно досліджують, як мистецтво і психологія злилися в арт-терапію? У кризовий період пісню, театральну виставу, концерти успішно сприймає громадськість у різних суспільних сферах. А. Коглєр вважає, що емоційні елементи дієвого театрального репертуару є елементом відновлення ментального здоров'я [4].

Соціальна психо-, співо- і театротерапія спочатку теоретично відстежували зв'язок теорії і практики у соціологічній перспективі. Спів, музика, театр є соціальним мистецтвом і можуть ефективно підтримувати головну цінність людської екзистенції – здоров'я. В. Боссінгер пише, що метою арт-терапії є забезпечення автономії життєвих практик у загрозливих ситуаціях, а спів має цілющу силу [1].

З українських авторів про стан ментального здоров'я українців під час російсько-української війни писали Ірина та Анастасія Пінчук. Вони досліджують стан української нації, яка успадкувала негативний досвід гетерономічної спадщини СРСР і погіршила стан свого ментального здоров'я через анексію росією Криму, АТО, під час російсько-української війни [7].

Мета статті – висвітлити мистецькі практики, зокрема хоровий спів, які діють для збереження ментального здоров'я українського народу.

Об'єктом дослідження є вплив мистецьких практик на ментальне здоров'я людини.

Предметом дослідження є вплив співу та хорового мистецтва на збереження ментального здоров'я українців під час російсько-української війни.

Методика дослідження. У статті досліджено роль хорового мистецтва впродовж ХХ–ХХІ ст. у кризові часи, відповідно, одним із методів дослідження є історичний метод. Наукова стаття грунтується на методологічних принципах історизму, об'єктивності, системності. У процесі роботи застосовано загальнонаукові методи: аналіз, синтез, дедукція. А також історичні (порівняльно-історичний), джерелознавчі (джерелознавчої евристики). Крім того, застосовано методи біографічний, колективних біографій. Адже хорові колективи – це живі організми, а біографію можуть мати як особи, так і групи, громади, колективи. Йдеться про мікро-, мезо-, і макроплощини соціальної реальності, про багатоступеневий рівень соціалізації, коли одиницею є не окрема людина, а родина, народ, нація.

У дослідженні ми застосовували феноменологічну парадигму, де доводимо, що хорове мистецтво є феноменом українського національного мислення, способом боротьби, супротиву. Такий соціальний феномен має поколіннєву тяглість, культурно-історичну когерентність і є чинником, який рятує у кризові часи, так і чинником відновлення ментального здоров'я.

Виклад основного матеріалу. ХХ ст. (як і ХХІ) є для людства сповнене війн, криз і трагедій як особистісного, так і планетарного масштабу. У ХХ ст. людина неодноразово, а інколи й постійно перебувала в обставинах, які загрожували її автономії, незалежності, свободі. Тобто перебувала у стані, протилежному до автономії і свободи, у стані гетерономії – дії поза індивідуумом, під тиском влади іншого. Автономія і гетерономія є бінарними опозиціями, діалектичним розумінням один одного. Обмеження людини у щоденному житті та її соціалізації, депресія і гетерозалежність спричиняють ментальні ознаки хвороби, погіршення здоров'я загалом. Гетерономія людини, тобто обмеження її дій, волі, свободи, була звичним явищем ХХ ст., зокрема для українців, які стали заручниками історичних подій, радянської репресивної системи, війн, голодоморів.

У ХХІ ст., а саме під час агресії росії, повітряних тривог та атак ворога, українці й надалі потерпають від насилля, терору, страху. Опитування за 2023 рік серед військових показали, що відчуття страху через воєнні дії мають 44,4 %, депресію – 43,3, безсоння – 12,4. Це не дивно, оскільки відсіч росіянам дають не фахові військові, а мобілізовані цивільні. Цивільне населення теж потерпає від геноциду росіян, 78 % українців на 2023 рік (і відсоток щороку зростає) мають серед мобілізованих військових, рідних та друзів на окупованих територіях. Серед опитаних українок за кордоном відчувають страх 28,9 %, 57 – депресію, 15,2 – безсоння. За даними ВОЗ, кожен четвертий українець має ризик зазнати втрати ментального здоров'я через війну [7]. Відповідно, тема збереження та відновлення ментального здоров'я українців є надактуальною.

Українська влада усвідомлювала негативний вплив історичних подій ХХ ст., економічної та політичної нестабільності на духовний стан українців у

XXI ст., а отже, у 2005 р. підписала декларацію про збереження ментального здоров'я з Європейським Союзом та Світовою організацією охорони здоров'я [7].

Психологи дослідили, що подолати гетерономію (підпорядкування зовнішнім законам, а не власним внутрішнім рішенням) можна через певну побутову діяльність, а також низку культурно-мистецьких креативних заходів: музику, спів, творчість, малювання. Арт-терапевтичні методики відновлюють і зберігають спокій.

Сьогодні соціальна психотерапія актуальна і є для українців головною темою. Люди шукають майданчиків, де можна зняти напругу, повернути рівновагу й отримати натхнення вірити у завтрашній день, а також шукають комунікації для обміну енергіями, хвилюваннями, надіями [6].

У XIX ст. великим винаходом людської комунікації стали салони – осередки культури і мистецтва. Салони стали перехідною сферою між внутрішньою психологією і зовнішньою реальністю, де панували емоції і культурні переживання. Культура була медіумом з обміну певних людських традицій і суспільних звичаїв різних держав. Так психотерапія інституалізувалася у салонах, які стали місцями комунікації між людьми, зокрема акторами та глядачами. У салонах практикували співочі, літературні, театральні практики. Простий же народ розважався на релігійних святах та ярмарках, адже кожна людина потребує відновлення ментальних сил, щоб зберегти здоров'я і навіть життя. На початку XX ст. з сіл традиційна культура переходить у міста, які стають центрами національної ідеї, музики, пісні, завдяки чому утверджується державність як ідея, формується національна ідентичність. Особливо важливими були культура і мистецтво, хорове зокрема, для суспільств без власної національної держави. Хоровий спів має синтетичну гібридну природу, оскільки об'єднує музичний та літературний жанри мистецтва, є естетичним явищем, художнім продуктом, довершеним виміром музики в терапії. В. Боссінгер акцентує на значенні хору у соціальних та національних процесах, зокрема виділяє хорові фантазії і музику, свята, обряди у націєтворенні [1]. Він називає хор повноцінною національною мобілізацією.

Під час Першої світової війни українські військовополонені, з метою підтримати духовний стан, організували у кожному таборі – Фрайштаті, Раштаті, Терезині, Вецлярі – хорові та театральні колективи, які відволікали від дум про становище військовополоненого. Відомі хори під керівництвом Дмитра Котка, організовані ним у польському Ланцуті, де перебували на інтернуванні тисячі українців. Так само організували українці хор "Бурлака", "Славута" після Другої світової війни, інтерновані у таборах у Ріміні в Італії.

У всіх випадках хори виконували українські народні пісні, відомі з дитинства. Потужний відновлювальний вплив рідної пісні, мелодії був животворним для людей, обмежених полоном і з невизначеним майбутнім.

Учені пояснюють реакцію на знайомі з дитинства мелодії тим, що зовнішній світ ще ненароджена дитина сприймає через биття материнського серця, ритм її дихання, спів, мелодію. Ще ненароджені діти розрізняють ритми музики, різні види мелодії. Через акустику, голос, спів дитина веде перший діалог з мамою, батьком, родиною. Цей перший звуковий базис має велике

значення, перший комунікативний досвід. Материнський звуковий простір, аудіосфера батьківського дому й оточення є першою конструкцією дійсності індивідуальної свідомості. Емоції, які видає нервова система, реагують на акустичне оточення. Слух у психоемоційному значенні для людини є важливим життєвим органом. Це пізнання першого світового порядку. За Лілі Нойманн – це розвиток ранніх форм, особистісного, музичного "Я" [6, с. 67].

Поряд із хоровим мистецтвом потужний терапевтичний ефект мало театральне мистецтво, часто хори становили вагому частину театральної трупи. Психологічна драма є методом психо-, соціотерапії, експериментальної педагогіки. Методи психодрами об'єднують "правду душі через дію" [4].

У своїй праці "Театротерапія" Лілі Нойманн демонструє, що драма-, співо-, театротерапія, психодрама через їхню терапевтичну рольову суть – це форми мистецької терапії. Науковиця вважає, що до театротерапії належать три методи:

1) психодраматичний, де відбувається обмін ролями в прямому конфлікті;

2) театротерапевтичний у фокусі складається з елементів театру у вузькому значенні, де застосовують багато театральних методів;

3) драматерапію не розглядають лише у вузькому значенні театральної вистави. Це спонтанна гра з ігротерапевтичним досвідом. З 70-х років XX ст. театр є мистецьким і терапевтичним елементом психіатричних практик [6, с. 38].

Спів завжди відігравав значну роль в українській культурі. Від ритуальних співів народів до сучасних хітів музика та спів глибоко вкорінені в нашій історії. Спів – це не лише розвага, а й соціальне, емоційне та духовне значення для людей у всьому світі. Останніми роками терапевтичне використання співу набуло дедалі більшого значення. Як у музичній терапії, так і в різних інших формах терапії спів використовують саме для покращення психічного здоров'я людей. Спів може виражати емоції, зменшувати стрес і покращувати загальне самопочуття.

Українці мали не лише важку історичну долю, а й, як терапевтичну компенсацію, природні музичні дані. Співали з дитинства. Відомо, що спів активує численні м'язи тіла, також дихальні. Це приводить до кращого постачання кисню до організму, що, своєю чергою, зміцнює імунну систему та знижує рівень гормонів стресу. Крім того, спів вивільняє ендорфіни, які діють як природний знеболювальний засіб та викликають позитивні почуття. Дослідження показали, що спів позитивно впливає на мозок, підвищує концентрацію, покращує пам'ять і навіть позитивно впливає на настрій. Спів виконує сугестивну роль, активує різні ділянки мозку, зокрема ті, що пов'язані з емоціями та спогадами. Це пояснює, чому багато людей відчувають відчуття благополуччя та розслаблення під час співу. Використання співу в терапії є надзвичайно ефективним. Спів допомагає виражати емоції, зменшувати стрес і зміцнювати впевненість у собі. Він дає можливість виражати себе невербально та звертатися до глибоко вкорінених почуттів. Інтеграція співу в традиційні методи психотерапії, спрямовані на творчу та емоційну площину, приводить до більш цілісної терапії.

Музична, пісенна терапія має велике майбутнє, оскільки все більше досліджень підтверджують позитивний вплив музики на здоров'я. Ймовірно, що музична терапія ще більше потраплятиме у центр уваги сфери охорони здоров'я найближчими роками та буде визнана ефективним методом лікування проблем психічного здоров'я.

З огляду на це, не дивно, що під час російсько-української війни, розвиток української пісні отримав надзвичайний сплеск. Українська пісня завжди допомагала збалансувати настрій, відновитись від тривоги, переживань і кризових подій у житті. У тилових містах України, зокрема у Львові, виникло багато музичних гуртів, які не потребують закритого простору, а вийшли на вулиці міста. Зовсім молоді хлопці утворили гурт "Кужіль" і об'єднують перехожих єдиним емоційним піднесенням і захопленням українською народною піснею. Старше покоління виступає на площі Ринок з українськими народними піснями. Їхні концерти стали родзинкою міста, вуличної культури.

З початком повномасштабного вторгнення було переосмислено культурну політику держави, і кожен виконавець свідомо зайняв патріотичну позицію. Відбувся національний перегляд культурного контенту, ми повернулися до власної мови і культури. З'явилося чимало патріотичних пісень, відбувся ребрендинг пісень українських композиторів 70–80-х років XX ст. Українське суспільство ознайомилося зі спадщиною поетів-неокласиків "Розстріляного відродження". Посилене донесення до слухача української пісні відбулося через колаборацію різних виконавців з традиційними хоровими колективами. Зокрема, заслуговує на увагу творчість співака і композитора Артема Пивоварова, автора соціокультурного проєкту "Твої вірші – мої ноти". Два альбоми пісень на вірші поетів "Розстріляного відродження" донесли до українців різних поколінь велич української культури. Пісні, виконані Пивоваровим у дуеті з сучасними українськими відомими виконавцями, привернули до себе увагу всіх українців. Оновлене виконання пісні Юрія Рибчинського "Земле моя" в устах Артема Пивоварова прозвучало разом із капелою ім. Л. Ревуцького потужно і маскулінно. Під час війни це приємно вразило аудиторію. Пісня написана у минулому столітті і відома старшому поколінню у виконанні відомих артисток Софії Ротару та Алли Кудлай. Насправді вона потребувала впевнених потужних чоловічих голосів. А виконання у воєнній Україні її ребрендингової версії додало народу впевненості, піднесення і віри в перемогу. Творчість колись російськомовного Артема Пивоварова у кризовий період російсько-української війни надихнула мільйони українців на боротьбу і віру в себе. Його націєоб'єднувальна творчість трансформувалася у мільйони донатів, які додають матеріальної підтримки ЗСУ, об'єднала різні покоління, всі терени України, підтримала українських біженців за кордоном.

По-новому заявив про себе львівський хор "Гомін". Його гастролі з відомими українцям піснями заполонили серця в Україні і світі. Чекаємо на реорганізацію хору Вадимом Яценком, хору імені Г. Верьовки, яким він керуватиме з новими силами.

Пісня "Плине кача" стала символом туги за загиблими, пісня Українських Січових Стрільців "Ой, у лузі Червона калина" – символом віри,

національний гімн – об'єднання і незламності. Таких музичних феноменів під час російсько-української війни від національного до регіонального рівня в Україні налічується тисячі, бо пісня тримає український культурний фронт потужним змістом, світлою мелодією, талановитим виконанням.

Пісня є сильним засобом самотерапії. Під час війни кожен, тихо наспівуючи прості мелодії, активуючи свій голос, відчує значне покращення психічного стану, підвищення самооцінки, зменшення тривожності та стресу, підняття настрою та соціальної взаємодії. Спів, як форма внутрішньої терапії, дає змогу виражати емоції, зменшувати стрес та поліпшувати загальне самопочуття. В українській спільній пісні та подвигах ЗСУ полягає наша перемога.

Список використаної літератури та джерел

1. Bossinger W. Die heilinge Kraft des Singes. Wien : Traumzeit, 2006. 296 s.
2. Huber J. Aristoteles über Kunst, besonders über Tragödie. Wien, 1870. 263 s.
3. Gumz A., Strauß B. Künstlerische Therapien. *Psychotherapie.* 2023. Nr. 68. S. 235–237. DOI: https://doi.org/10.1007/s00278-023-00676-4.
4. Kohler A. Theater(therapie)in sozialpsychiatrischen Einrichtungen. Köln, 2003. 431 s.
5. Kuberg M. Chor und Theorie: Zeitgenössische Theatertexte von Heiner Müller bis René Pollesch. Konstanz : Konstanz University Press, 2021. 249 s.
6. Müller-Weit D., Neumann L., Stoltenhoff-Erdmann B. Theater Therapie. Junfermann Verlag. 2021. 360 s.
7. Pinchuk I., Pinchuk A. Mentale Gesundheit in Zeiten des Krieges. *Ukraine – Analysen.* 2023. Nr. 290. S. 2–5.
8. Lindner R. Die Entdeckung der Stadtkultur.Soziologie aus der Ergahrung der Reportage. Frankfurt–New York : Campus Verlag, 2007. 334 s. URL: https://stadtkultur-bayern.de (дата звернення: 15 травня 2026).

References

1. Bossinger, W. (2006). Die heilinge Kraft des Singes. Wien : Verlag Traumzeit [in Deutsch].
2. Huber, J. (1870). Aristoteles uber Kunst, besonders über Tragodie. Wien [in Deutsch].
3. Gumz, A., Strauß, B. (2023). Künstlerische Therapien. *Psychotherapie*, 68, 235–237. https://doi.org/10.1007/s00278-023-00676-4 [in Deutsch].
4. Kohler, A. (2003). Theater(therapie)in sozialpsychiatrischen Einrichtungen. Köln [in Deutsch].
5. Kuberg, M. (2021). Chor und Theorie: Zeitgenössische Theatertexte von Heiner Müller bis René Pollesch. Konstanz University Press [in Deutsch].
6. Müller-Weit, D., Neumann, L., Stoltenhoff-Erdmann, B. (2021). Theater Therapie. München : Junfermann Verlag [in Deutsch].
7. Pinchuk, I., Pinchuk, A. (2023). Mentale Gesundhein in Zeiten des Krieges. *Ukraine – Analysen*, 290, 2–5 [in Deutsch].
8. Lindner R. (2007). Die Entdeckung der Stadtkultur.Soziologie aus der Ergahrung der Reportage. Frankfurt–New York : Campus Verlag. Retrieved from https://stadtkultur-bayern.de

THE SIGNIFICANCE OF SINGING AND CHORAL PRACTICES IN RESTORING MENTAL HEALTH

Andryy FRANKIV

Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Musicology and Choral Art,
18 Valova Str., Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: frankiv@gmail.com

The article analyzes the ways in which various cultural and artistic processes, in particular, a joint song performed by a choir, preserves and restores the mental health of the nation. In scientific foreign and domestic literature, these factors are positioned as hedonistic, heuristic, suggestive functions of art. The hedonistic function (pleasure function) in the field of art brings aesthetic pleasure, which is reflected in the combination of the beautiful with the meaningful, brings joy and spiritual inspiration. The cognitive-heuristic function of art helps to know, understand the past, discovers new things in known things, in the ordinary – the unusual. The suggestive function, or the function of suggestion through works of art, immerses the listener or viewer in his own inner world, awakens memories of childhood, family. The positive influence of art, especially songs, which helped to preserve the mental and psychological state of a person, was noticed in ancient times.

Among the arts closest to Ukrainians, which carefully restore the spiritual and mental state, there is undoubtedly singing. Especially choral singing, which adds a sense of community, unity, adds moral strength to overcome psychological tension and emotional difficulties. The role of choral art during the Russian-Ukrainian war in the socio-cultural space of modern Ukraine is undeniable. The song supports the combat resilience of the nation, informs foreigners about Ukrainian political and military problems in the external arena. The article examines how song, singing, choral art contribute to the mental restoration of the health of Ukrainians through its naturalness and cultural conformity. Today, Ukrainian song has become a significant factor in national support and transformation of the political modern nation. The article highlights the potential of choral art as a component of the system of art therapeutic practices.

Keywords: culture, choral art, mental health, audiovisual communication.

Стаття надійшла до редколегії 12.09.2026 р.
Прийнята до друку 21.10.2026 р.
Опублікована 26.11.2026 р.